

УДК 351.82

Я. М. Біляєв,
аспірант, Національна академія державного управління при Президентові України
ORCID ID: 0000-0002-5848-6790

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.9.109

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ

Y. Bilyaev,
graduate student of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine
ORCID 0000-0002-5848-6790

PERSONAL SECURITY OF THE STATE POLICY TO PROVIDE SOCIAL MOBILITY OF YOUTH

У статті встановлено, що сьогодні відбувається активний розвиток державної політики у сфері забезпечення соціальної мобільності молоді. Провідними суб'єктами державної молодіжної політики виступають місцеві органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування, що на основі правової бази забезпечують інформування, консультування та сприяння професійній, культурній, міграційній, трудовій мобільності молоді. Молодіжні (регіональні) центри є основними молодіжними інститутами забезпечення соціальної мобільності на регіональному рівні. Активними учасниками, що забезпечують інформування молоді про їх можливості у професійному розвитку, виступають інститути громадянського суспільства. Державна політика спрямована на поступове збільшення та розвиток кадрового забезпечення, що проявляється у збільшення працівників, що працюють з молоддю у різних напрямках та сферах діяльності. Визначено, що державні службовці молодіжної сфери та представники молодіжних громадських організацій є одними з найбільш активних суб'єктів кадрового забезпечення соціальної мобільності, зокрема в професійному напрямі.

It is stated in the article that today active development of state policy in the field of ensuring social mobility of youth is taking place. The leading actors of the state youth policy are the local executive authorities; bodies of local self-government, which, on the basis of the legal basis, provide information, counseling and promotion of professional, cultural, migratory, and labor mobility of young people. Youth (regional) centers are the main youth institutions providing social mobility at the regional level. Active actors providing information to young people about their opportunities for professional development are civil society institutes. State policy is aimed at the gradual increase and development of staffing, which manifests itself in increasing the number of employees working with young people in different areas and fields of activity. It is determined that civil servants of the youth sphere and representatives of youth public organizations are among the most active subjects of personnel provision of social mobility, in particular in the professional field. The article states that education is an important channel for social movements of individuals (usually ascending ones) to more complex types of labor, higher incomes and status. Along with this, education also plays a role in social selection, because it divides individuals into flows, which is based on the individual level of abilities and cultural features of the micro-environment of the student's primary socialization. Youth (regional) centers are the main youth institutions providing social mobility at the regional level. Active actors providing information to young people about their opportunities for professional development are civil society institutes. State policy is aimed at the gradual increase and development of staffing, which manifests itself in increasing the number of employees working with young people in different areas and fields of activity. As a result, the participation of young people in various spheres of society's

life is intensifying. The most effective tool for the socialization of the younger generation is youth organizations. The statistics of recent years show an increase in the number of youth organizations and organizations working with young people.

Ключові слова: соціальна мобільність, державна молодіжна політика, кадрове забезпечення, молодь.
Key words: social mobility, state youth policy, staffing, youth.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сьогодні в Україні існує потреба у впровадженні більш прагматичної та обґрунтованої державної політики у молодіжній сфері, що означає підготовку молоді як суспільно активних громадян, здатних до життя у самоорганізованій громаді та суспільстві. Обмежені матеріальні ресурси держави, нерозвиненість інститутів громадянського суспільства, відсутність механізму залучення молоді і творчого запозичення позитивного зарубіжного досвіду та узгодження національної молодіжної політики з молодіжною політикою ЄС виступають одними з головних проблем забезпечення соціальної мобільності молоді. В таких умовах надзвичайно актуальним завданням державної молодіжної політики виступає розвиток кадрового забезпечення державної політики у цьому напрямку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Різні аспекти цієї проблематики досліджували соціологи і філософи (С. Ліпсет, К. Девіс, Б. П. Р. Громова, Е. Дюркгейм, О. Дункан, М. Вебер, Т. Заславська, П. Сорокін, Н. Коваліско, та ін.) економісти (В. Данюк, К. Миккульський, Н. Мурадян, К. Маркс, О. Стахів та ін.), психологи (Б. Ананьєв, Н. Михайлова, О. Леонтьєв, Г. Вайзер, А. Маркова, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та ін.). Останні дослідження присвячені окремим аспектам проблематики: Н.М. Чернуха [16] розглядає передумови соціальної мобільності молоді; Ю.В. Годован, Н.О. Ніколаєнко [5] вивчали соціальну мобільність молоді України як складову політичної соціалізації молоді; ОМ. Балакірева, Ю.В. Середа, Д.А. Дмитрук [14] вивчали процеси соціальної мобільності в сучасному українському суспільстві; О.А. Болотська [3] виявила чинники соціальної мобільності сучасної молоді; А. Батюк [2] характеризує державне сприяння реалізації трудового потенціалу молоді; соціально-професійну мобільність в умовах сучасної освіти розглянуто у дослідженні А.О. Ярошенко [14]. Проте потребує вивчення кадрове забезпечення державної політики щодо соціальної мобільності, адже саме від чисельності та якості кадрового складу, його компетентностей залежить розвиток державної молодіжної політики та сприяння просування молоді в соціальних позиціях.

МЕТА СТАТТІ

Метою дослідження є оцінювання сучасного стану та особливостей кадрового забезпечення державної політики щодо соціальної мобільності молоді в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Під соціальною мобільністю розуміємо зміну людиною чи групою соціальної позиції в ієрархічній структурі суспільства. Освіта виступає важливим каналом соціальних переміщень індивідів (як правило висхідних) до більш складних видів праці, вищих доходів та статусу. Поряд з цим, освіта відіграє і певну роль у соціальній селекції, адже вона розділяє індивідів на потоки, в основі чого лежить індивідуальний рівень здібностей та культурні особливості мікросередовища первинної соціалізації учня. Загальна середня школа дає індивідам неоднакову освіту, нерівний розвиток здібностей і навичок, що підтверджується, як правило, сертифікатами встановлених зразків і є умовою зайняття відповідних місць у системах поділу праці. Така диференціація вже програмує майбутній статус учнів і так само істотно впливає на різномірність і мобільність суспільства [7].

Соціальна мобільність молоді характеризується обсягом, інтенсивністю і напрямками найважливіших потоків руху, певним соціальним механізмом, рушійними силами, прямими наслідками для суспільства. Економісти розглядають трудову, професійну мобільність індивідів, враховуючи зміну кількості та якості робочих місць. Вони зосереджуються переважно на дослідженні економічних аспектів мобільності робочих місць, а відтак — на міграційній здатності працівників (наприклад, на витратах на їх перепідготовку і переміщення). Отже, мобільність індивідів вивчається економістами як чинник економічних процесів [16, с. 148]. Втім, соціолог ж зосереджує увагу на переміщеннях індивідів, їх шансах на кар'єру, а також на фактах її усвідомлення, на цілях і мотивах; економічні явища аналізуються як чинники формування трудової мобільності. Соціальна мобільність як міждисциплінарне поняття, що виражається в професійному, кваліфікаційному, соціальному, галузевому, територіальному та інших переміщеннях індивідів, є своєрідною формою їх адаптації до нових технологічних і економічних умов функціонування [5].

Що стосується основної і найпоширенішої класифікації соціальної мобільності молоді, то, згідно з нею, виділяють її види: вертикальна і горизонтальна соціальна мобільність. Вертикальна мобільність, у свою чергу, в залежності від напрямку переміщення поділяється на висхідну (соціальний підйом, рух вперед) та низхідну (соціальний спуск, рух донизу) мобільність. Горизонтальна мобільність передбачає перехід індивіда з одного соціального прошарку до іншого, що розташовується на тому ж рівні. Цей тип мобільності може бути

Таблиця 1. Динаміка чисельності працівників та діючих установ, що працюють з молоддю, в Україні у 2016—2020 роках

Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Усього	Значення показників				
				у тому числі за роками				
				2016	2017	2018	2019	2020
Набуття молодими людьми знань, навичок та інших компетентностей поза системою освіти (розвиток неформальної освіти)	Чисельність працівників, що працюють з молоддю, із числа державних службовців молодіжної сфери і представників молодіжних громадських організацій, що брали участь у програмі «Молодіжний працівник»	Осіб	144756	19356	23281	28761	35892	37466
	Кількість діючих установ, що працюють з молоддю	Одиниць	18	18	18	18	18	18
	Кількість досліджень/опитувань/моніторингів про становище молоді в Україні	->-	14	1	2	3	4	4

Джерело: [11].

пов'язаний зі зміною місця проживання (міграція), переходом до іншої релігійної групи (зміна віросповідання) тощо [4, с. 85].

Молодь як соціально-демографічна група (вік 14—34 роки) складає чверть (27%) від загальної чисельності усього населення України. За офіційними даними Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2018 року абсолютна чисельність молоді становила 11 млн 227,951 тис. Порівняно з 2017 роком кількість молоді зменшилась на 302273 осіб. Варто зазначити, що частка молоді в загальній чисельності населення нашої країни за останні п'ять років щодали знижується.

Відповідно до Указу Президента "Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки України" від 1 лютого 2012 року № 45/2012 [12] однією з основних цілей та завдань державної кадрової політики є реалізація державної кадрової політики, яка має бути спрямована на досягнення високого рівня розвитку людського потенціалу держави, задоволення очікувань населення щодо професійної самореалізації, гідної оплати праці в соціальному аспекті.

Для забезпечення підготовки працівників, які працюють з молоддю, із залученням державних службовців молодіжної сфери та представників громадських організацій існує програма "Молодіжний працівник", реалізація якої визначена одним із пріоритетних завдань Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2016—2020 рр. З метою ефективного реалізації програми на національному та регіональному рівнях затверджено наказ Міністерства молоді та спорту України від 19.09.2018 № 4224 "Про затвердження Порядку реалізації програми "Молодіжний працівник" [15].

Постановою КМУ від 18 лютого 2016 р. № 148 "Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2016—2020 роки [11] та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України визначено два варіанти реалізації підтримки соціальної мобільності молоді:

1. Перший варіант реалізації Програми полягає у застосуванні традиційного механізму організації роботи з молоддю — на основі діючої управлінської вертикалі: центральні органи виконавчої влади — структурні підрозділи з питань молоді та спорту місцевих держадміністрацій — молодь. Проте така модель, як правило, майже цілком орієнтована на розв'язання проблем за

рахунок бюджетних коштів, нівелює управлінську роль молодіжних громадських об'єднань, обмежує активність органів місцевого самоврядування.

2. Другий, оптимальний варіант реалізації Програми дасть змогу досягнути мету, оскільки забезпечить:

- спільну та скоординовану діяльність органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства: молодіжними та дитячими громадськими організаціями; організаціями, установами та закладами, що працюють з молоддю і волонтерами, за безпосередньою участю молоді;

- підтримку соціально значущих проектів інститутів громадянського суспільства, зокрема молодіжних та дитячих громадських організацій;

- посилення роботи з розвитку міжнародного молодіжного співробітництва, сприяння інтеграції молоді у світову та європейську молодіжну спільноту;

- застосування кращих досягнень світової та європейської практики формування та реалізації політики у молодіжній сфері.

У межах програми також передбачено щорічне збільшення підготовки працівників на 50 осіб, які працюють з молоддю, із залученням державних службовців молодіжної сфери і представників молодіжних громадських організацій та забезпечення видачі зазначеним працівникам відповідних сертифікатів.

Відповідно до Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016—2020 роки [13] важливим кроком реалізації Стратегії є кадрове забезпечення процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді. У зв'язку з цим зусилля державних органів і неурядових організацій зосереджуються на організації підготовки фахівців із національно-патріотичного виховання дітей та молоді, підвищенні кваліфікації фахівців, які працюють у цій сфері, оволодінні ними знаннями, уміннями і навичками, розробленні для цього відповідних навчальних програм, що забезпечить ефективно впровадження змісту національно-патріотичного виховання, визначеного Стратегією.

Удосконалення професійної компетентності фахівців із національно-патріотичного виховання має відбуватися за допомогою сучасних інтерактивних форм і методів роботи.

У Постанові КМУ від 20 грудня 2017 р. № 1014 "Про затвердження типових положень про молодіжний центр

та про експертну раду при молодіжному центрі" [9] визначено, що молодіжний центр — це установа, що утворюється для вирішення питань соціального становлення та розвитку молоді, а його метою виступає соціалізація та самореалізація молоді; інтелектуальний, моральний, духовний розвиток молоді, реалізація її творчого потенціалу; національно-патріотичне виховання молоді; популяризація здорового способу життя молоді; працевлаштування молоді та зайнятості у вільний час, молодіжне підприємництво; забезпечення громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства; підвищення рівня мобільності молоді.

Відповідальними за діяльність молодіжних центрів в Україні є органи місцевого самоврядування, а засновниками можуть бути юридичні та фізичні особи.

У Постанові КМУ "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України" від 20 грудня 2017 р. № 1014 [10] визначено, що основними завданнями регіонального (місцевого) центру є:

- 1) сприяння створенню та розвитку місцевих центрів на території регіону;
- 2) забезпечення участі місцевих центрів у виконанні загальнодержавних та інших програм з питань молодіжної політики;
- 3) здійснення організаційно-правового, методичного та інформаційного забезпечення діяльності місцевих центрів;
- 4) здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед місцевих центрів, формальних і неформальних структур молодіжного громадянського суспільства та молоді регіону, зокрема організація та проведення конференцій, засідань, форумів, семінарів, тренінгів, акцій, наметових таборів; замовлення видавничої продукції; вивчення громадської думки, використання соціальної реклами, забезпечення можливостей для неформальної освіти молоді;
- 5) вивчення, аналіз та впровадження інноваційних форм і методів роботи з молоддю;
- 6) працевлаштування молоді та забезпечення зайнятості у вільний час, розвиток молодіжного підприємництва;
- 7) забезпечення громадянської освіти молоді та розвитку волонтерства;
- 8) підвищення рівня мобільності молоді.

В Україні створено та діє 16 обласних молодіжних центрів праці та молодіжний центр праці у м. Києві. З метою забезпечення зайнятості молоді у вільний від навчання час молодіжні центри праці створюють молодіжні трудові загони. Членами загону можуть бути учні загальноосвітніх шкіл і професійно-технічних навчальних закладів, студенти та курсанти вищих навчальних закладів, а також інші категорії молоді [6]. Протягом першого півріччя 2014 року в Україні було створено 873 молодіжних трудових загонів, участь у яких взяли 17397 осіб [8].

У 2015 році в Україні було розроблено Законопроект "Про молодь" (№ 3621), який включав найкращий світовий досвід, був розроблений за участі молодіжних організацій. Відповідно Законопроекту, молодіжна політика — складова політики держави, сукупність соціальних, національних, соціокультурних ідей, принципів та моделей розвитку, спрямована на

створення сприятливих умов для повноцінного становлення особистості молодої особи, її успішної інтеграції у суспільне життя, а також на її залучення до управління на місцевому, регіональному і національному рівні; ґрунтується на моделі відкритого розвитку, що спонукає молодих осіб проявляти ініціативу, самостійно визначати власні цілі та цінності, бути залученими і мати змогу визначати пріоритети та методи здійснення молодіжної політики.

Основними напрямками молодіжної політики в Україні є:

- 1) культурний розвиток і мобільність молоді, молодіжні обміни;
- 2) освіта, національно-патріотичне виховання і громадянська освіта молоді;
- 3) здоров'я і фізичний розвиток, статева освіта молоді;
- 4) зайнятість і працевлаштування молоді;
- 5) молодіжне житло і будівництво;
- 6) соціальна підтримка вразливої та сільської молоді, молодих сімей;
- 7) доступ до інформації, правовий захист молоді.

Відповідно, кадрове забезпечення можна класифікувати залежно від напрямку державної молодіжної політики у сфері розвитку соціальної мобільності молоді.

Реалізація заходів Державної програми "Молодь України" здійснюється Міністерством молоді та спорту України спільно з громадськими організаціями, які залучають волонтерів до своєї діяльності: Волонтери ООН, Корпус миру США в Україні, Всеукраїнська асоціація молодіжного співробітництва "Альтернатива — В", Всеукраїнська громадська організація "ЛЕЦ ДУ ІТ, ЮКРЕЙН" (Let's do it, Ukraine), Благодійна організація "Львівська освітня фундація", громадська організація "Global Office" тощо.

Беручи до уваги рекомендації Європейської Ради про визнання неформального та інформального навчання від 20 грудня 2012 року та Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи щодо молодіжної роботи СМ/Рес (2017)491, Міністерством молоді та спорту спільно з Державним інститутом сімейної та молодіжної політики та Програмою розвитку ООН в Україні реалізується навчальна програма "Молодіжний працівник", започаткована в 2014 році. Метою програми є системне навчання методами неформальної освіти представників державної служби та інститутів громадянського суспільства, які працюють із молоддю; підвищення якості молодіжної роботи; подолання бар'єрів і упереджень у взаємодії державного та громадського секторів по роботі з молоддю.

Протягом 2017 року в рамках програми проведено 45 регіональних базових тренерів програми за участю більше 700 молодих людей; 5 тренінгів для тренерів програми за участі майже 100 учасників; 7 спеціалізованих тренінгів за участі більше 120 молодих людей. Загалом за результатами реалізації програми "Молодіжний працівник" з 2014 по 2018 рік було підготовлено понад 1500 випускників із числа фахівців з молодіжної роботи. З метою підтримки ефективних форм співпраці та мережування серед молодіжних працівників у листопаді 2017 року в рамках Програми проведено Перший всеукраїнський форум молодіжних працівників та працівниць у м. Хар-

Таблиця 2. Суб'єкти кадрового забезпечення участі молоді та взаємодії з молоддю в межах державної молодіжної політики

	Місцевий рівень	Регіональний рівень	Національний рівень
Органи влади	Місцеві органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування	Місцеві органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування	Орган законодавчої влади (Верховна Рада України); центральні органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування
Молодіжне представництво	Молодіжні консультативно-дорадчі органи		
Інститути громадянського суспільства	Громадські об'єднання, що здійснюють діяльність у сфері молодіжної політики (громадські організації, асоціації, спілки, товариства; молодіжні політичні громадські організації тощо); органи учнівського та студентського самоврядування		
Молодіжна інфраструктура	Молодіжні центри		

Джерело: [15, с. 85].

кові за участі 120 учасників. Як експерти у Форумі взяли участь провідні європейські фахівці з теорії та практики молодіжної роботи Говард Вільямсон і Енн Кроулі (Велика Британія), Едгар Шлюмер (Естонія) [15].

З метою здійснення профорієнтаційної роботи серед молоді започатковано проект "Карта професій" (Центром "Розвиток КСВ" за участю Мінмолодьспорту та МОН), у рамках якого розроблено 4 посібника про професії у різних сферах: "ІТ сфера", "Банківська сфера", "Аграрна сфера" та "Юридична сфера". Міністерством молоді та спорту спільно з ПРООН в Україні реалізовувався спільний проект — портал "Моя кар'єра". Портал дозволяв українським старшокласникам абсолютно безкоштовно пройти профорієнтаційне тестування на основі міжнародних тестів. Станом на січень 2018 року послугами порталу "Моя кар'єра" скористались 183 483 відвідувачі, 48 120 — зареєструвались як користувачі, 21 820 молодих осіб пройшли тестування [1].

Нині в Україні на національному рівні втілено три моделі організації стажування молодих громадян в органах влади, а саме: 1) під адмініструванням громадської організації; 2) під адмініструванням Міністерства молоді та спорту; 3) під адмініструванням іншого міністерства. При цьому усі ці моделі запроваджено в межах реалізації державної молодіжної політики [15, с. 72].

Суб'єктами, які взаємодіють із молоддю, залучають молодих людей до ухвалення рішень, а також формують активну життєву позицію молоді, є органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, консультативно-дорадчі органи, інститути громадянського суспільства, установи та заклади молодіжної інфраструктури [15, с. 84].

Найбільш дієвим інструментом соціалізації молодого покоління є молодіжні організації. Статистичні дані останніх років демонструють зростання кількості молодіжних організацій та організацій, що працюють із молоддю [15, с. 90].

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок про активний розвиток державної політики у сфері забезпечення соціальної мобільності молоді. Провідними суб'єктами державної молодіжної політики виступають місцеві органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування, що на основі правової бази забезпе-

чують інформування, консультування та сприяння професійній, культурній, міграційній, трудовій мобільності молоді. Молодіжні (регіональні) центри є основними молодіжними інститутами забезпечення соціальної мобільності на регіональному рівні. Активними учасниками, що забезпечують інформування молоді про їх можливості у професійному розвитку, виступають інститути громадянського суспільства. Державна політика спрямована на поступове збільшення та розвиток кадрового забезпечення, що проявляється у збільшенні працівників, що працюють з молоддю у різних напрямках та сферах діяльності. Як наслідок, відбувається активізація участі молоді у різних сферах життя суспільства.

Література:

1. Аналітична записка до звіту про виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку України за 2017 рік, відповідальними за які визначено Мінмолодьспорт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dsmsu.gov.ua/media/2018/02/27/18/1508_7_3_2.pdf
2. Батюк А. Державне сприяння реалізації трудового потенціалу молоді. Збірник наукових праць. — 2015. — Вип. 44 "Ефективність державного управління". — С. 191—197.
3. Болотська О.А. Чинники соціальної мобільності сучасної молоді в контексті реформування системи вищої освіти. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN20/12boasvo.pdf>
4. Вебер М. Основные понятия стратификации / М. Вебер // Социологические исследования. — 1994. — № 5. — С. 147—156.
5. Годован Ю.В., Ніколаєнко Н.О. Соціальна мобільність молоді як стратегічна складова політичної соціалізації молоді // Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Сер.: Політичні науки. — 2017. — Вип. 2. — С. 76—78.
6. Інформація про напрямки діяльності та контакти молодіжних центрів праці в Україні. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/17345>
7. Каленюк І.С., Ямковий В.А. Особливості впливу освіти на забезпечення соціальної мобільності в сучасних умовах / І.С. Каленюк, В.А. Ямковий // Демографія та соціальна економіка. — 2015. — Вип. 2 (24). — С. 88—102.

8. Молодіжні трудові загони [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/15235>

9. Постанова КМУ від 20 грудня 2017 р. № 1014 "Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1014-2017-p>

10. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1014, Постанова КМУ від 3 жовтня 2018 р. № 807 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-2018-p?lang=ru>

11. Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України на 2016—2020 роки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України, Постанова КМУ від 18 лютого 2016 р. № 148 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-p>

12. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012—2020 роки, Указ Президента України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>

13. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016—2020 роки, Указ Президента України від 1 лютого 2012 року № 45/2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>

14. Соціально-професійна мобільність в умовах сучасної освіти [Текст]: матеріали Міжнародної конференції, Київ, 5 грудня 2016 р. / за заг.ред. проф. А.О. Ярошенко. — К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. — 60 с.

15. Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2017 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І.О., гол. ред. колег., Ярема О.Й. та ін.]. — К.: ДП "Редакція інформаційного бюлетеня "Офіційний вісник Президента України", 2018. — 100 с.

16. Чернуха Н. Інтеграційні процеси у сучасному освітньому просторі як передумова успіху соціальної мобільності сучасної особистості / Н.М. Чернуха // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Сер. 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: [зб. наук. праць]. — Вип. 14. — К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. — С. 12—21.

References:

1. Ministry of Youth and Sports (2018), "An analytical note to the report on the implementation of the tasks of the State Strategy for Regional Development of Ukraine for 2017" available at: http://www.dsmsu.gov.ua/media/2018/02/27/18/1508_7_3_2.pdf (Accessed 4 April 2019).

2. Batiuk, A. (2015), "Public assistance to the labor potential of young people", *Efektivnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 8, pp. 191—197.

3. Bolots'ka, O. A. (2012), "Factors of social mobility of modern youth in the context of reforming the system of higher education", *Scientific Bulletin Donbass*, [Online],

available at: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN20/12boasvo.pdf> (Accessed 3 April 2019).

4. Veber, M. (1994), "Basic concepts of stratification", *Sotsiologichni doslidzhennia*, vol. 5, pp. 147—156.

5. Hodovan, Yu. V. Nikolaienko, N. O. (2017), "Essential categories and factors of using labor resources potential of the population", *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu imeni Vasylia Stusa*, vol. 2, pp. 76—78.

6. Ministry of Youth and Sports (2015), "Information on activities and contacts of youth labor centers in Ukraine", available at: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/17345> (Accessed 4 April 2019).

7. Kaleniuk, I. S. Yamkovyj, V. A. (2015), "Features of the impact of education on ensuring social mobility in modern conditions", *Demohrafiia ta sotsial'na ekonomika*, vol. 2 (24), pp. 88—102.

8. Ministry of Youth and Sports (2014), "Youth labor detachments", available at: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/15235> (Accessed 4 April 2019).

9. The Cabinet of Ministers of Ukraine, (2017), The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 20, 2017, No. 1014 "On Approval of Model Provisions on the Youth Center and the Expert Council at the Youth Center", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1014-2017-p> (Accessed 3 April 2019).

10. The Cabinet of Ministers of Ukraine, (2018), "On amendments to the decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 20, 2017, No. 1014, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 3, 2018, No. 807", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-2018-p?lang=ru> (Accessed 3 April 2019).

11. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), On approval of the State Target Social Program "Youth of Ukraine for 2016—2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-p> (Accessed 3 April 2019).

12. Decree of the President of Ukraine, (2012), "About the Strategy of the State Personnel Policy for 2012—2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45/2012> (Accessed 3 April 2019).

13. Decree of the President of Ukraine, (2012), "About the Strategy of National-Patriotic Education of Children and Youth for 2016—2020", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45/2012> (Accessed 3 April 2019).

14. Yaroshenko A.O. (2016), "Social-professional mobility in the conditions of modern education", *Materialy mizhnarodnoi konferentsii, NPU named after MP Drahomanov, Kyiv, Ukraine*, 60 P.

15. A report to the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the situation of youth in Ukraine, (2017), "Participation of young people in the processes of reforming the state", *Official Bulletin of the President of Ukraine*, 100 P. (Accessed 3 April 2019).

16. Chernukha N., (2012), "Integration processes in the modern educational space as a prerequisite for the success of social mobility of modern personality", *Scientific journal of the NPU named after P. M. Drahomanov*, vol. 14, pp. 12—21.

Стаття надійшла до редакції 16.04.2019 р.